

Birlik və mərhəmət bayramı

İslam dünyasının müqəddəs bayramlarından biri olan Qurban bayramı bütün müsəlman ölkələrində böyük təntənə ilə qeyd olunur. Azərbaycanda isə Milli Məclisin qəbul etdiyi 1992-ci il 27 oktyabr tarixli "Azərbaycan Respublikasının bayramları haqqında" qanununa əsasən, Qurban bayramı dövlət səviyyəsində qeyd edilir.

İnsanları halallığa və mərhəmətə səsləyən bu bayramın maraqlı tarixi və şərtləri var. Tarixinə nəzər yetirəndə görürük ki, qurban ayini islamdan çox-çox əvvəllər, müxtəlif coğrafiyalarda müxtəlif formalarda icra olunub. Qədim dövrlərdə qurban verilənlərin əksəriyyəti hərbi əsirlər olmuşlar. Çünki müharibədə ələ keçirilən əsirləri saxlamaq əlverişli deyildi, onlar izafi məhsul yaratmır, xüsusi gözətçi tələb edir və başqa əlavə problemlər yaradırdılar. Buna görə də onların qurban verilməsi ən əlverişli və müqəddəs əməliyyat sayılırdı.

Qurban bayramının ən önəmli cəhəti isə ondan ibarətdir ki, insan Allahın yaratdığı ən şərəfli və ən üstün canlıdır. Tanrı insan qanının tökülməsinin əleyhinədir.

İslam dini ərəb tayfalarının həmişə icra etdikləri qurban vermək adətinə müqəddəslik mahiyyəti qataraq onu Qurban bayramı adlandıraraq müsəlmanlığın əsas tələblərindən birinə çevirib. İslamın bu adətə etdiyi yeganə əlavə ondan ibarət olmuşdur ki, bu mərasimi hər il hicri tarixi üzrə Zilhicce ayının 10-da keçirməyi bir növ qanuniləşdirmişdir. Bayram günü məscidlərdə xüsusi bayram namazı qılınır, dəvə, mal-qara, dəvər qurban kəsilir, vəfat etmiş əziz adamların xatirəsini yad etmək əlaməti olaraq evlərdə və qəbiristanlıqlarda dua oxunur, ehsan verilir.

Şəriətə görə, qurbanlıq heyvanın qüsuru olmamalı və onu kəsən bıçağa xüsusi qurban duası oxunmalıdır. Nəsil artımında diş heyvanların müstəsna rolu olduğuna görə

qurbanlıq heyvanın erkək olmasına üstünlük verilir. Qurbanlıq qoçun yaşına gəlincə, bu, ən azı altı aylıq heyvan olmalıdır. Lakin dana, yaxud dəvənin bir yaşı tamam olsa, daha yaxşıdır. Bir qurbanlıq heyvan yeddi dindarın adından kəsilə bilər. Lakin fərdi qurban daha savab sayılır.

"Qurban" sözü ərəb dilində Allahın rəhmətinə yaxınlaşma anlamını verir. Qurban bayramı Həzrət İbrahim və onun oğlu İsmayılın adı ilə adlansa da, əslində "Qurban" sözünə Həzrəti Adəmin dövründə oğlanları arasında baş verən hadisələrdə də rast gəlinir.

Əsrlərdir ki, dindarlar hər il qurban kəsərək Tanrıya öz itaətkarlıqlarını bildirirlər. Ömründə bir dəfə vacib Məkkəyə Həcc ziyarətinə getməsi və orada qurban kəsməsi dindarın borcu hesab olunur.

İnsanları mehribanlığa, birliyə çağıran bu bayramın əsas mahiyyəti Allah yolunda kəsilmiş heyvanın ətini Tanrının imkansız bəndələri ilə bölüşmək, onları sevindirmək və sevincinə şərik olmaqdır.

Qurbanlığın ən gözəl xüsusiyyətlərindən biri də odur ki, burada din, məzhəb ayrışikliyinə yol verilmir. Bu bayramda istənilən dindən olan yetimin, kimsəsizin və yoxsulun haqqı var ki, varlığın imkanlarından bəhrələnsin, adi günlərdə yeyə bilmədiyi qurbanlıq ətindən dadsın.

Müqəddəs bayramın şərtlərindən biri də qurban kəsməyin yalnız buna imkanı olan adamların boynundakı haqq olmasıdır. İmkanı olmayan adama isə qurban kəsmək vacib deyil. Qurban kəsmək üçün borc pula heyvan almaq da islamda qəbul olunmur. Çünki bu bayramın əsas mahiyyəti zənginlərlə imkansızların birliyi, qardaşlığı və həmrəyliyi.

Həmişə olduğu kimi, bu il də ölkəmizdə Qurban bayramı elliklə qeyd ediləcək. Qurbanlar kəsiləcək, dualar oxunacaq, ibadət olunacaq. Allah kəsilən qurbanları, edilən ibadət və duaları qəbul etsin! Bayramınız mübarək!

*Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"*